

Sygn. akt I C 2709/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Radosław Jeznach

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Sosnowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 czerwca 2019 r. w Płocku

sprawy z powództwa (...) BANK Spółka Akcyjna w W.

przeciwko A. A. i K. A.

o zapłatę

1. umarza postępowanie w zakresie żądania zasądzenia kwoty 8.000 zł (osiem tysięcy złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 6 listopada 2018 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie oddala powództwo;
3. zasądza od powoda (...) BANK Spółka Akcyjna w W. na rzecz pozwanych A. A. i K. A. solidarnie kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 2709/18

UZASADNIENIE

W dniu 06 listopada 2018 r. powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniósł pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym, żądając zasądzenia od pozwanych K. A. i A. A. solidarnie kwoty 95.842,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 29 stycznia 2016 r. pomiędzy pozwanymi a (...) Bank S.A. w W. została zawarta umowa kredytu nr (...); w związku z nienależytym wykonywaniem przez K. A. i A. A. zobowiązania wobec banku, zadłużenie powstałe na tle tej realizacji z dniem 17 października 2018 r. zostało postawione w stan pełnej wymagalności; pomimo upływu wyznaczonego w piśmie z dnia 19 października 2018 r. ostatecznego terminu spłaty zobowiązania, pozwani nie uregulowali należności wynikającej z umowy; powód podniósł, że wysokość należności została stwierdzona wystawionym przez powoda wyciągiem z ksiąg (...) Bank S.A. w W. z dnia 06 listopada 2018 r. – składa się na nią niespłacony kapitał w kwocie 92 070,19 zł, odsetki umowne 2 904,81 zł i odsetki umowne za opóźnienie w kwocie 867,40 zł.

W dniu 23 listopada 2018 r. w sprawie VI Nc-e (...) Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie wydał postanowienie, w którym stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Płocku.

W odpowiedzi na pozew z dnia 04 marca 2019 r. K. A. i A. A. wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pisma wskazano, że powód nie udowodnił istnienia wierzytelności w dochodzonej przez niego wysokości; pozwani zaprzeczyli również wszystkim

twierdzeniom strony powodowej, jakie zostały zawarte w pozwie, jak i w dalszych pismach, poza faktem złożenia przez nich podpisów na dokumencie określonym jako „Umowa kredytu gotówkowego przeznaczonego częściowo na spłatę innych kredytów nr (...)”. W ocenie pozwanych przedstawione przez (...) Bank S.A. w W. wyciągi z ksiąg mogą mieć co najwyżej charakter dokumentów prywatnych w rozumieniu art. 245 kpc. Pozwani podkreślili również, że załączone do odpowiedzi na pozew potwierdzenia przelewów mające datę późniejszą niż załączony do akt „wyciąg”, stanowią dodatkowy dowód na to, iż nie ma podstaw do domagania się przez stronę powodową zapłaty kwoty żądanej w pozwie; powód nadto w żaden inny sposób nie przedstawił rzetelnego sposobu wyliczenia należności jakiej się domaga.

W piśmie procesowym z dnia 02 kwietnia 2019 r. powód oświadczył, iż w związku z dokonanymi wpłatami przez pozwanych cofa pozew częściowo ze zrzeczeniem się roszczenia w tym zakresie, ograniczając powództwo i wnosząc o zasądzenie solidarnie od pozwanych na jego rzecz kwoty 89.041,40 zł wraz z dalszymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od:

- kwoty 95.842,40 zł za okres od dnia wytoczenia powództwa, tj. od 6 listopada 2018 r. do dnia zapłaty, tj. 22 listopada 2018 r.

- kwoty 92.041,40 zł za okres od dnia 23 listopada 2018 r. do dnia 27 grudnia 2018 r.

- kwoty 89.041,40 zł za okres od dnia 28 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty

oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z opłatą od pełnomocnictwa.

W piśmie z dnia 14 czerwca 2019 r. pozwani A. A. i K. A. podtrzymali dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo wskazali, iż w ich ocenie nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu, bowiem oświadczenie zawarte w piśmie z dnia 16 sierpnia 2018 r. nie posiadało cech oświadczenia woli; ponadto oświadczenie to miało charakter warunkowy, co powodowało jego nieważność nawet w przypadku uznania za skutecznie złożone oświadczenie woli.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 29 stycznia 2016 r. A. A. i K. A. zawarli z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w G. umowę kredytu gotówkowego przeznaczonego częściowo na spłatę innych kredytów nr (...) na kwotę 115 631,97 zł – kredyt przeznaczony jest na spłatę innych kredytów/pożyczek oraz cele konsumpcyjne kredytobiorców (93 705 zł) oraz opłacenie prowizji od udzielonego kredytu (21 926,97 zł); kredyt jest oprocentowany według stałej stopy procentowej wyrażonej w stosunku rocznym, która w dniu zawarcia umowy wynosiła 7,80 % w skali roku; systemem spłaty kredytu są raty w wysokości 1 505,11 zł, płatne w okresach miesięcznych od dnia 17 marca 2016 r., z zastrzeżeniem, iż pierwsza rata kredytu wynosi 1 505,11 zł, a ostatnia rata kredytu 1 504,86 zł; całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorców wynosić ma 162 551,63 zł. W § 7 umowy przewidziano, że niespłaconą w terminie kwotę kredytu bank od dnia następnego traktuje jako zadłużenie przeterminowane, od którego nalicza i pobiera odsetki karne według zmiennej stopy procentowej, równej wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Wskutek braku terminowej płatności, bank może wypowiedzieć przedmiotową umowę, a następnie wnieść o wszczęcie postępowania sądowego i egzekucyjnego przeciwko kredytobiorcy. Zgodnie z § 8 umowy kredytodawca jest uprawniony do wypowiedzenia umowy kredytu z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej. W tym przypadku bank zawiadamia kredytobiorcę o wypowiedzeniu umowy kredytu w formie pisemnej, listem poleconym (umowa – k.21 - 26).

W dniu 04 listopada 2016 r. nastąpiło przeniesienie na (...) Bank S.A. w W. (bank przejmujący) części majątku banku dzielonego (...) S.A. w W., w formie zorganizowanej części przedsiębiorstwa banku dzielonego w zakresie określonym uchwałą o podział oraz planie podziału (wyciąg z KRS – k. 41).

A. A. i K. A. spłacali co do zasady kredyt regularnie do marca 2018 r.; w kwietniu 2018 r. dokonano częściowej wpłaty, brak wpłat wystąpił w okresie od maja 2018 r. do sierpnia 2018 r.; w listopadzie i grudniu 2018 r. dokonane zostały wpłaty na kwoty przekraczające wysokość raty (historia spłat kredytu – k. 57 - 72).

Pismami z dnia 19 października 2018 r. zatytułowanymi „przedsądowe wezwanie do zapłaty” (...) Bank S.A. w W. wezwał K. A. i A. A. do uregulowania zaległości w kwocie 95 197,82 zł w związku z umową kredytową nr (...) z dnia 29 stycznia 2016 r. w terminie 7 dni liczonych od daty pism; w pismach wskazano, że należność jest wymagalna, zaś w przypadku braku spłaty zadłużenia w wyznaczonym terminie sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego (pisma – k. 27,28).

W dniu 06 listopada 2018 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych banku nr (...), zgodnie z którym wysokość zobowiązania K. A. i A. A. z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 29 stycznia 2016 r. wynosi 95 842,40 zł, w tym niespłacony kapitał w kwocie 92 070,19 zł, odsetki umowne w kwocie 2 904,81 zł, odsetki umowne za opóźnienie w kwocie 867,40 zł (wyciąg z ksiąg (...) Bank S.A. – k. 16).

W okresie od dnia 21 listopada 2018 r. do dnia 27 grudnia 2018 r. K. A. i A. A. dokonali wpłat na poczet zadłużenia w łącznej kwocie 8 000 zł (potwierdzenia przelewów – k. 49 – 52).

Powyzszy stan faktyczny ustalono na podstawie znajdujących się w aktach sprawy, a wskazanych wyżej dokumentów.

Sąd zważył, co następuje :

Na wstępie należy wskazać, iż wobec skutecznego cofnięcia powództwa w zakresie kwoty 8 000 zł z uwagi na dokonane przez pozwanych spłaty postępowanie w tej części podlegało umorzeniu – zgodnie z art. 355 § 1 kpc sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Wobec faktu, iż w piśmie z dnia 02 kwietnia 2019 r. powód skutecznie cofnął powództwo w zakresie 8 000 zł ze zrzeczeniem się roszczenia, należało orzec jak w punkcie 2. sentencji wyroku.

W pozostałym zakresie powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Niezależnie od argumentacji podnoszonej w sprawie przez obie strony stwierdzić należy, że powództwo jest przedczesne gdyż roszczenie z umowy o kredyt nie było na dzień wniesienia powództwa wymagalne w rozumieniu art. 455 kc.

Dokonując rozważań prawnych podnieść należy, że zgodnie z art. 6 kc ciężar dowodowy wykazania zasadności żądania spoczywał na stronie powodowej. Pomiedzy stronami nie było sporne udzielenie samego kredytu, ale obowiązek jego spłaty. Powód nie wykazał swojego roszczenia, które zakładało, że pozwany zobowiązany jest do natychmiastowej spłaty całości niespłaconego kredytu wraz z odsetkami.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Art. 75 ust. 1 ww. ustawy stanowi z kolei, że w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu, o ile ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne nie stanowi inaczej. Stosowanie zaś do treści art. 75c ust.1 ustawy Prawo bankowe jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. Stosownie do treści art. 75c ust.2 wyżej cytowanej ustawy w wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Bank powinien, na wniosek kredytobiorcy,

umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonana przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy (ust. 3). Czynność polegająca na wypowiedzeniu umowy kredytowej, będąca jednocześnie czynnością kształtującą prawo wymaga stabilnego uregulowania, dlatego też jednostronne oświadczenia woli wywierające z chwilą ich złożenia innej osobie wpływ na jej stosunki majątkowe z reguły nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku, ochrona prawna bowiem interesów tej osoby wymaga, aby zakres skuteczności takich oświadczeń był od razu oznaczony. Dotyczy to zwłaszcza wypowiedzenia, prowadzącego do zakończenia stosunku zobowiązaniowego o charakterze trwałym, gdyż druga strona powinna mieć od razu pewność, co do swojej sytuacji prawnej. Ochrona prawna interesów drugiej strony umowy tej osoby wymaga bowiem, aby zakres skuteczności takiego oświadczenia był precyzyjnie oznaczony (vide: m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt I ACa 16/15, Lex nr 1733746, wyrok SA w Białymstoku z 19 lipca 2018 r., I ACa 285/18, LEX 2563240). Istnieje potrzeba dokonywania oceny skuteczności oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o kredyt pod warunkiem niezapłacenia zadłużenia w kontekście postanowień konkretnej umowy; zastosowaniu takiego sposobu rozwiązania umowy sprzeciwiać się może jej trwały charakter, dokonanie wypowiedzenia bez wypełnienia wymaganych czynności upominawczych, niejasna sytuacja w odniesieniu do czasu i zakresu skuteczności takiego oświadczenia, jak też dotkliwie pozbawienie ochrony interesów kredytobiorcy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., sygn. akt II CSK 750/15, Lex nr 2182659).

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstawy do stwierdzenia, że roszczenie powoda jest wymagalne, gdyż powód nie udowodnił, aby umowa kredytu została w ogóle wypowiedziana. Bezspornym w niniejszej sprawie było jedynie to, że w pismach z dnia 19 października 2018 r. zatytułowanych „przedsądowe wezwanie do zapłaty” powód wzywał pozwanych do zapłaty wymagalnego zadłużenia z tytułu umowy kredytowej nr (...), które na dzień 18 października 2018 r. wynosiło 95 197,82 zł - w terminie 7 dni od daty pism. Z przedstawionego przez stronę powodową materiału dowodowego nie wynika, by pozwani poza ww. pismami z dnia 19 października 2018 r. otrzymali inne pisma, w szczególności dotyczące wezwanie do zapłaty przed wypowiedzeniem umowy, zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu oraz pouczenie o możliwości ubiegania się o restrukturyzację kredytu. Powód nie załączył jakichkolwiek dokumentów w tym zakresie, co więcej, w piśmie procesowym z dnia 02 kwietnia 2019 r. w zasadzie zbył kwestię wypowiedzenia umowy, przytaczając wyłącznie fakty wynikające z załączonej dokumentacji i powołując się jedynie na treść pism z dnia 19 października 2018 r. – głośownie wskazując tylko, że doszło do aktualizacji umownej przesłanki wypowiedzenia umowy określonej w § 8 ust. 1 umowy. Zauważyć należy, iż nieprzedstawienie dokumentów zawierających oświadczenia o wypowiedzeniu umowy – o ile dokumenty takie faktycznie zostały sporządzone i przesłane pozwanym – uniemożliwia dokonanie weryfikacji przez Sąd skuteczności tych oświadczeń pod kątem ich merytorycznej treści, w szczególności bezwarunkowości oświadczeń jako czynności kształtujących prawo; brak jest jakichkolwiek podstaw, aby uznać za udowodnione przez powoda dochowanie obowiązków spoczywających na banku z mocy art. 75c Prawa bankowego (przepis obowiązywał już w dacie zawarcia umowy kredytowej między stronami).

Za nietrafne uznać należy twierdzenia powoda zawarte w piśmie z dnia 02 kwietnia 2019 r. jakoby doszło do niewłaściwego uznania roszczenia przez pozwanych poprzez dokonywanie wpłat księgowanych na poczet bezspornie istniejącego zobowiązania kredytowego. Możliwość wywiedzenia skutków prawnych ze zdarzenia określanego jako „uznanie niewłaściwe” jest powszechnie aprobowana w orzecznictwie i doktrynie; wskazuje się przy tym, że uznanie niewłaściwe jest w istocie jedynie oświadczeniem wiedzy zobowiązanego (por. np. wyrok SA w Łodzi z 15 listopada 2018 r., I Aga 241/2018, LEX 2637817), przy czym w zasadzie materialnoprawne znaczenie ma wyłącznie w kontekście instytucji przedawnienia.

Trudno jednoznacznie stwierdzić, iż pozwani będąc świadomymi tego, iż są zobowiązani z tytułu zawartej wcześniej umowy kredytu i dokonując kolejnych wpłat, uznali fakt wypowiedzenia umowy nieistnienia stosunku prawnego i wypowiedzenia tejże umowy. A. A. i K. A. dokonując przedmiotowych wpłat mogli pozostawać w przekonaniu, iż stosunek obligacyjny trwa nadal, zaś realizowane przez nich wpłaty nie są dokonywane w związku z wypowiedzeniem umowy kredytu, a po prostu zalicza się je na poczet zaległych lub bieżących rat – zważyć należy, iż w tytułach przelewów

wskazywano jedynie że dokonywane są w związku ze skonkretyzowaną poprzez wskazanie jej numeru umową kredytową. Zdaniem Sądu skuteczność przejawu woli w postaci tzw. „uznania niewłaściwego” musi uzależniona być od bezsporności takiego zachowania co do świadomości dłużnika w zakresie sytuacji prawnej, w której dane działanie jest podejmowane – dla postronnego obserwatora określone zachowanie bezspornie wiązać się logicznie powinno z wyrażeniem woli spełnienia świadczenia w określonym prawnie celu. W sprawie niniejszej występuje podstawowa wątpliwość co do tego, czy dłużnicy spełniali świadczenia pieniężne pozostając w przekonaniu, iż czynią to w związku z ustaniem stosunku obligacyjnego wynikającym ze skutecznego wypowiedzenia im umowy, czy też dokonywane wpłaty były raczej wyrazem ich dążeń do utrzymania stabilności zobowiązania kredytowego. Rodzące się wątpliwości nie mogą zdaniem Sądu interpretowane być na niekorzyść dłużników, a dokonywane przez nich działania oceniane jako zmierzające do pogorszenia ich sytuacji prawnej (podobnie sytuację ocenić należy przez pryzmat dyspozycji art. 230 kpc – por. cyt. wyrok SA w Białymstoku z 19 lipca 2018 r.).

Wobec powyższych okoliczności Sąd przyjął w konsekwencji, że umowa o kredyt nie została wypowiedziana, nadal wiąże strony, zaś bank nie miał podstaw do postawienia zobowiązania pozwanych w stan wymagalności i wystąpienia na drogę sądową w celu dochodzenia owych roszczeń. Tym samym żądanie zwrotu niespłaconego kredytu w kwocie 89.041,40 zł Sąd ocenił jako przedwczesne, a przez to nieuzasadnione.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc obciążając nimi w całości powoda, który proces przegrał. Na zasądzoną od (...) Bank S.A. w W. na rzecz powodów kwotę składają się: opłata od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego powodów w wysokości 5 400 zł ustalone w stawce minimalnej przewidzianej treścią § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w sentencji wyroku.